

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Gatunki literatury popularnej II		8.0.13750	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Teorii Literatury i Krytyki Artystycznej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Sztuka kreatywnego pisania	forma	stacjonarne
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Maciej Dajnowski; dr hab. Mariusz Kraska, profesor uczelni; prof. dr hab. Jerzy Szyłak; dr Katarzyna Szalewska, profesor uczelni			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		3	
Konwersatorium		30 godzin - udział w zajęciach;	
Sposób realizacji zajęć		30 godzin - samodzielna lektura literatury przedmiotu;	
zajęcia w sali dydaktycznej		15 godzin - przygotowanie pisemnej pracy zaliczeniowej.	
Liczba godzin		Razem: 75 godzin = 3 ECTS.	
Konwersatorium: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2023/2024 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Analiza tekstów z dyskusją		Sposób zaliczenia	
- Analiza zdarzeń krytycznych (przypadków)		Zaliczenie na ocenę	
- Dyskusja		Formy zaliczenia	
		- wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja	
		- wykonanie pracy zaliczeniowej - przeprowadzenie badań i prezentacja ich wyników	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student uzyskuje zaliczenie na ocenę na podstawie:	
		<ul style="list-style-type: none"> • systematycznego przygotowania oraz aktywnego udziału w dyskusji na zajęciach (30%); • przygotowania pisemnej pracy zaliczeniowej (70%). 	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			
zakładany efekt uczenia się	praca pisemna	czynny udział w zajęciach (dyskusja)	
	Wiedza		
K_W04	+	+	
	Umiejętności		
K_U01	+	+	
K_U02	+	+	
	Kompetencje społeczne		
K_K02		+	
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi			

A. Wymagania formalne

Brak

B. Wymagania wstępne

Brak

Cele kształcenia

Celem zajęć jest zapoznanie studenta z historią, gatunkową specyfiką i różnorodnością literatury fantastycznonaukowej. Prezentacja najważniejszych przedstawicieli tej odmiany literatury popularnej. Problematyka konwersatorium koncentrować się będzie także na prezentacji kulturowych kontekstów prozy science fiction oraz różnych sposobach jej interpretacji. Przedmiotem analizy będą również mechanizmy oddziaływania literatury fantastycznonaukowej na czytelnika.

Treści programowe

Semestr 2: Science fiction

1. Fantastyka naukowa (science fiction, SF) wobec fantastyki. Związki z baśnią, utopią, horrorem i fantasy.
2. Genealogia fantastyki naukowej. Związki z utopią (eutopią, dystopią), związki z oświeceniem, empiryzmem i światopoglądem naukowym wieku XIX. Mary Shelley, Verne i Wells. Pozytywistyczne i socjologiczne źródła „twardej” i „miękkiej” SF.
3. SF – motywy klasyczne. Powieść o niezwykłym wynalazku, motyw szalonego naukowca, podróz w czasie, wyprawa na Księżyc, romans planetarny, robot jako nowe wcielenie sztucznego człowieka.
4. Genealogia fantastyki naukowej. SF a ekspansja kultury popularnej: Hugo Gernsback i „Amazing Stories”. Amerykański komiks superbohaterski i jego związki z ewolucją science fiction.
5. Wczesne science fiction w kinie (Podróż na Księżyc Georges'a Mélièsa, Metropolis i Kobieta na Księżycu Fritz Langa, Aelita Jakowa Protazanowa).
6. SF powojenna – motywy ekspansji i inwazji (w literaturze i kinie).
7. Nowa Fala – narodziny Inner Space, soft science fiction, fantastyki socjologicznej.
8. Odmiany. Hard science fiction, space opera, soft science fiction, cyberpunk (i pochodne), historia alternatywna, dystopia, postapo, Cli-Fi itp. Afro futurism i Indigene futurism. Związki fantastyki z różnymi formami kontrkultury.
9. Odmiany hybrydowe: science fantasy, new weird, post genre SF.
10. Krytyka i fandom. Science fiction studies, nagrody Hugo i Nebula. Fandom polski, Nagroda Zajdla, Śląkwa. „Fantastyka”, „Fenix” – polskie fenomeny wydawnicze.
11. Kanon pisarski. A. Świat (Verne, Wells, Asimov, Bradbury, Pohl, Le Guin, Ballard, Zelazny, Herbert, Strugaccy, Dick, Gibson, Miéville, Bacigalupi). B. Polska (Żuławski, Lem, Wiśniewski-Snerg, Zajdel, Huberath, Dukaj, antologia "Co większe muchy").
12. Kanon kina (i TV). A. Świat (filmy o inwazji USA, lata 50.; filmy Kaiju, Japonia, lata 50.; Dzień, w którym zatrzymała się Ziemia; Inwazja porywaczy ciał; Star Trek; Odyseja kosmiczna; Stalker; Bliskie spotkania trzeciego stopnia; TRON; E.T.; Gwiezdne wojny; Alien; Bladerunner; Mad Max; Pamięć absolutna; Raport mniejszości; Matrix; Avatar; Elizjum; Dystrykt 9; Diuna...). B. Polska ("Test pilota Pirxa"; "Na Srebrnym Globie"; Sexmisja; filmy Piotra Szulkina, "Katedra" Bagińskiego).
13. Kanony gier SF (w tym komputerowych) (Spacewar!, Space Invaders, Battlezone, Doom, Duke Nukem, Quake, Descent, Unreal, Half-Life, Deus Ex, Resident Evil, S.T.A.L.K.E.R., BioShock, Crisis, Cyberpunk 2077).

Wykaz literatury**A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć:****A.1. wykorzystywana podczas zajęć:**

- Asimov I., Magia i złoto. Eseje, przeł. J. Kowalczyk, Poznań 2000.
- Gajewska G., Arcy-nie-ludzkie. Przez science fiction do antropologii cyborgów, Poznań 2010.
- Handke R., Polska proza fantastyczno-naukowa. Problemy poetyki, Wrocław 1969.
- Lem S., Fantastyka i futurologia, Kraków 1970 [lub późniejsze].
- Lemann N., Historie alternatywne i steampunk w literaturze, Łódź 2019.
- Leś M. M., Fantastyka socjologiczna. Poetyka i myślenie utopijne, Białystok 2008.
- Maj K. M., Światotwórstwo w fantastyce. Od przedstawienia do zamieszkiwania, Kraków 2019.
- Mazurkiewicz A., O polskiej literaturze fantastycznonaukowej lat 1990 – 2004, Łódź 2007.
- Narracje fantastyczne, red. K. Olkusz, K. M. Maj, Wrocław 2017.
- Niewiadowski A., Literatura fantastycznonaukowa, Warszawa 1992.
- A. Niewiadowski, A. Smuszkiewicz, Leksykon polskiej literatury fantastycznonaukowej, Poznań 1990.
- M. Parowski, Czas fantastyki, Szczecin 1990.
- Piłza M., O poznaniu w twórczości Stanisława Lema, Wrocław 2006.
- Słownik literatury popularnej, red. T. Żabski, wyd. II popr., Wrocław 2006. [Wybrane hasła]
- A. Smuszkiewicz, Stereotyp fabularny fantastyki naukowej, Wrocław 1980.
- A. Smuszkiewicz, Zaczarowana gra. Zarys dziejów polskiej fantastyki naukowej, Poznań 1980.
- Spór o SF, wyb. R. Handke, L. Jęczynek, B. Okólska, Poznań 1989. [Tu przede wszystkim artykuły Zgorzelskiego, Handkego, Eco, Caillois, Okólskiej, Smuszkiewicza, Suvina, Stoffa i Lema.]
- A. Stoff, Lem i inni. Szkice o polskiej science fiction, Szczecin 1990.

- D. Suvin, O poetyce gatunku science fiction, przeł. K.M. Maj, „Creatio Fantastica” 2018, nr 2.
- A. Zgorzelski, Born of the Fantastic, Gdańsk 2004.
- A. Zgorzelski, Fantastyka, utopia, science fiction. Ze studiów nad rozwojem gatunków, Warszawa 1980.

B. Literatura uzupełniająca:

- Clute J., Science Fiction. The Illustrated Encyclopedia, London - New York – Stuttgart 1995.
- Ilnicki R., Filozofia i science fiction: technoanamneza, Poznań 2014.
- Lem S., Wejście na orbitę, Kraków 1962 [wybrane szkice].
- Leś M. M., Stanisław Lem wobec utopii, Białystok 1998.
- Mazurkiewicz A., Z problematyki cyberpunku. Literatura - sztuka – kultura, Łódź 2014.
- Niewiadowski A., Polska fantastyka naukowa 1945-1985. Przewodnik, Warszawa 1987.
- Polska literatura fantastyczna. Interpretacje, red. A. Stoff, D. Brzostek, Toruń 2005.
- The Encyclopedia of Science Fiction, ed. by J. Clute, P. Nicholls, London 1999.
- Ponadto eseje i publicystyka w czasopismach „Fantastyka” (1982-1990), „Nowa Fantastyka” (1990-), „Fenix” (1990-2001), oraz artykuły w „Literatura i Kultura Popularna” (1994-), „Creatio Fantastica” (2005-2019), „Studia Poetica” (2013-).

Uwaga: Na początku zajęć prowadzący ustala szczegółową listę lektur obejmującą omawiane w czasie zajęć teksty literackie i teoretyczne.

<p>Kierunkowe efekty uczenia się</p> <p>K_W04 K_U01; K_U02 K_K02</p>	<p>Wiedza</p> <p>Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna i rozumie w stopniu zaawansowanym wybrane dzieła z zakresu literatury fantastycznonaukowej i dysponuje wiedzą o ich specyfice gatunkowej (K_W04). <p>Umiejętności</p> <p>Student potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znajdować, selekcjonować oraz analizować wiadomości z zakresu literatury fantastycznonaukowej i jej komunikacyjnych uwarunkowań (K_U01); • wykorzystywać metody i teorie literaturoznawcze i kulturowe do tworzenia interpretacji i ocen tekstów literatury fantastycznonaukowej (K_U02). <p>Kompetencje społeczne (postawy)</p> <p>Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jest gotów do konfrontowania i weryfikowania wartości dzieł artystycznych (szczególnie należących do literatury fantastycznonaukowej) w oparciu o merytoryczne opinie specjalistów (K_K02).
<p>Kontakt</p> <p>maciej.dajnowski@ug.edu.pl</p>	